

Cauza C-633/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

25 noiembrie 2020

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

15 octombrie 2020

Recurent-reclamant:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Intimată-pârâtă:**

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Obiectul procedurii principale

Directivele 2002/92 și 2016/97 – Noțiunea „intermediar de asigurări” – Includerea unei întreprinderi care oferă consumatorilor, cu titlu oneros, în vederea acoperirii riscurilor de boală sau de accident în străinătate, calitatea de membru în cadrul unei asigurări de grup încheiate de aceasta, precum și alte prestații

Obiectul și temeiul trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebarea preliminară

Curții de Justiție a Uniunii Europene îi este adresată, în vederea unei decizii preliminare, următoarea întrebare în vederea interpretării articolului 2 punctele 3 și 5 din Directiva 2002/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 decembrie 2002 privind intermedierea de asigurări

(JO 2003, L9 din 15 ianuarie 2003, p. 3) și a articolului 2 alineatul (1) punctele 1, 3 și 8 din Directiva (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare) (JO 2016, L 26 din 2 februarie 2016, p. 19):

O întreprindere care, în calitate de asigurat, are la o societate de asigurări o asigurare împotriva riscurilor de boală în străinătate, precum și o asigurare a costurilor aferente returnării la domiciliu din străinătate și din interiorul țării, ca asigurare de grup pentru clienții săi, distribuie către consumatori înscrierea ca membri, care le dă dreptul să beneficieze, în străinătate, de prestații de asigurare în cazul unei îmbolnăviri sau al unui accident și care primește de la persoanele devenite membre o remunerație pentru protecția asiguratorie dobândită, are calitatea de intermediar de asigurări în sensul articolului 2 punctele 3 și 5 din Directiva 2002/92/CE și al articolului 2 alineatul (1) punctele 1, 3 și 8 din Directiva (UE) 2016/97?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2002/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 decembrie 2002 privind intermedierea de asigurări [JO 2003, L 9, p. 3, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 246], în special articolul 2 punctele 3 și 5

Directiva (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare) [JO 2016, L 26, p. 19], în special articolul 2 alineatul (1) punctele 1, 3 și 8

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Pârâta însărcinează întreprinderi de publicitate să propună consumatorilor, prin intermediul vânzării la domiciliu, în schimbul unei remunerații, aderarea la o comunitate de membri numită „TC Medical Air Ambulance Agency GmbH Mitgliedergemeinschaft”. Înscrierea ca membru dă dreptul de a beneficia de diferite prestații în cazul unei îmbolnăviri sau al unui accident în străinătate. Printre acestea se numără rambursarea cheltuielilor, necesare din punct de vedere medical, pentru tratamentul terapeutic și pentru transportul bolnavilor, pentru organizarea și punerea în aplicare a transporturilor corespunzătoare, precum și pentru gestionarea unui „centru de alarmă” accesibil prin telefon.
- 2 Pârâta este legată prin contract de o societate care, prin intermediul personalului său medical și al aparatului său de zbor, prestează pârâtei o parte din serviciile de asigurare, precum și organizarea centrului de alarmă, ocupat 24 de ore din 24. În acest scop, pârâta îi plătește o remunerație. Pârâta a încheiat, în calitate de titular al unei polițe de asigurare, o asigurare de grup la o întreprindere de asigurări, prin care clienții pârâtei beneficiază de acoperire a riscului de îmbolnăvire în cadrul unei călătorii în străinătate, precum și o acoperire a costurilor aferente returnării la domiciliu din străinătate și din interiorul țării.

- 3 Nici pârâta, nici întreprinderea de publicitate însărcinată de ea nu dispun de o autorizație de intermediere de asigurări în temeiul dreptului național.
- 4 Reclamantul consideră că activitățile pârâtei sunt anticoncurențiale. Acesta consideră, în esență, că pârâta organizează o intermediere de asigurări pentru care are nevoie de autorizație. Prin urmare, acesta a introdus o acțiune la instanțele naționale, prin care a solicitat obligarea pârâtei să înceteze să ofere, în mod direct sau indirect, consumatorilor contracte de aderare la o comunitate de asigurați, fără autorizația necesară pentru intermedierea de asigurări.
- 5 Landgericht (Tribunalul Regional) a admis acțiunea formulată. În urma apelului pârâtei, instanța de apel a respins acțiunea. În prezent, instanța de trimitere este sesizată cu acest litigiu în calitate de instanță de recurs.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 Admiterea cererii depinde de aspectul dacă, în temeiul dreptului național, pârâta trebuie să obțină o autorizație pentru intermedierea cu titlu oneros către consumatori a înscrierii ca membru distribuite de ea. Răspunsul la această întrebare depinde, la rândul său, de interpretarea articolului 2 punctele 3 și 5 din Directiva 2002/92, precum și a articolului 2 alineatul (1) punctele 1, 3 și 8 din Directiva 2016/97.
- 7 Instanța de apel a întemeiat respingerea acțiunii pe motivul că pârâta nu trebuie calificată drept intermediar de asigurări în sensul dreptului național. În temeiul dreptului național, nu ar putea fi intermediar de asigurări nici titularul poliței de asigurare, nici asigurătorul. Nu aceasta ar fi situația pârâtei. Aceasta ar fi titularul poliței de asigurare a întreprinderii cu care a încheiat, în nume propriu, un contract de asigurare de grup pe seama unor terți. În plus, prin punerea la dispoziție a unui centru de alarmă, precum și organizarea și punerea în aplicare a unui transport de returnare în caz de boală, aceasta ar furniza servicii care depășesc nivelul serviciilor furnizate în cadrul asigurării de grup.
- 8 Acțiunea privește documentele contractuale utilizate de pârâtă în luna septembrie 2017. Ulterior, Directiva 2002/92 a fost abrogată și înlocuită de Directiva 2016/97 cu efect de la 1 octombrie 2018 și, ca urmare a transpunerii acestei din urmă directive, a fost de asemenea modificat dreptul național aplicabil în prezenta cauză.
- 9 Atât în temeiul vechii, cât și al noii versiuni a dreptului național, intermediarul de asigurări este cel care, în calitate de reprezentant al uneia sau al mai multor întreprinderi de asigurare, este însărcinat fie să intermedieze sau să încheie contracte de asigurare, fie să preia, în calitate de intermediar de asigurări, intermedierea sau încheierea de contracte de asigurare, fără a fi însărcinat în acest sens de o întreprindere de asigurare.

- 10 Prin urmare, în jurisprudența și în doctrina germane, predomină teza potrivit căreia titularul poliței de asigurare a unei asigurări de grup care distribuie, cu titlu oneros, înscrierea ca membru în această asigurare de grup nu trebuie considerat nici ca fiind intermediar de asigurări și nici ca având o poziție similară intermediarului.
- 11 Cu toate acestea, se consideră de asemenea că titularul unei polițe de asigurare de grup poate fi considerat un intermediar de asigurări atunci când contractează asigurarea colectivă nu în interesul asiguraților, ci în interesul său economic propriu.
- 12 Pe baza Directivei 2002/92 și a Directivei 2016/97 care o înlocuiește, precum și pe baza jurisprudenței Curții în această privință, nu se poate da un răspuns fără echivoc la întrebarea dacă și, eventual, în ce condiții titularul unei polițe de asigurare de grup poate fi intermediar de asigurări.
- 13 Potrivit jurisprudenței Curții, activitățile prevăzute la articolul 2 punctul 3 primul paragraf din Directiva 2002/92 sunt formulate în sens larg. Această dispoziție definește noțiunea „intermediere de asigurări” drept orice activitate care constă din prezentarea sau propunerea unor contracte de asigurare sau din desfășurarea altor acțiuni pregătitoare în vederea finalizării unor astfel de contracte sau din încheierea unor astfel de contracte sau de contribuție la gestionarea sau derularea unor astfel de contracte, în special în cazul unei solicitări de daune. În consecință, fiecare dintre activitățile menționate la articolul 2 punctul 3 primul paragraf din Directiva 2002/92 constituie, în sine, o activitate de intermediere de asigurări (Hotărârea din 31 mai 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag și alții, C-542/16, EU:C:2018:369, punctul 37). Aceste considerații se aplică în egală măsură activităților prevăzute la articolul 2 alineatul (1) punctul 1 din Directiva 2016/97. Noțiunea „intermediere de asigurări” definită în cuprinsul acestei dispoziții include în special consultanță cu privire la contracte de asigurare, propunerea de astfel de contracte sau desfășurarea altor acțiuni pregătitoare în vederea încheierii unor astfel de contracte, în încheierea unor astfel de contracte sau în asistență pentru gestionarea sau derularea unor astfel de contracte, în special în cazul unei solicitări de despăgubiri.
- 14 Pare posibil să se considere pârâta, ca urmare a prestațiilor pe care le propune, drept intermediar de asigurări în acest sens.
- 15 Mai mult, o interpretare largă a noțiunii de intermediar de asigurări este susținută, în plus, de considerentele celor două directive.
- 16 Directiva 2002/92 și Directiva 2016/97 consideră că produsele de asigurare sunt distribuite de diferite categorii de persoane sau de instituții. Directiva 2002/92 menționează agenții de asigurări, brokerii de asigurări și „agenții de asigurări bancare” [considerentul (9)], Directiva 2016/97 menționează, în plus, întreprinderile de asigurare, agențiile de turism și societățile de închiriere de autovehicule [considerentul (5)]. Pentru motive de egalitate de tratament între toți

acești actori și de protecție a clienților, cele două directive trebuie să vizeze toate aceste persoane sau instituții. Domeniul de aplicare al Directivei 2016/97 este, în această privință, în mod clar mai larg decât cel al Directivei 2002/92 [considerentele (7) și (8) ale Directivei 2016/97]. Directiva 2016/97 are drept obiectiv declarat să asigure consumatorilor același nivel de protecție, în pofida diferențelor dintre canalele de distribuție [considerentul (6) al acesteia].

- 17 Aceste considerente nu evidențiază faptul că directivele consideră ca fiind intermediari de asigurări exclusiv agenții de asigurări și brokerii de asigurări.
- 18 Obiectivul urmărit de Directivele 2002/92 și 2016/97 pledează de asemenea în favoarea calificării drept intermediari de asigurări a celor care, precum pârâta, distribuie către consumatori înscrierea ca membru într-o asigurare de grup, în schimbul plății unei remunerații. Obligația de înregistrare prevăzută de aceste directive urmărește să garanteze că desfășoară activitatea de intermediar de asigurări numai acele persoane care îndeplinesc cerințele profesionale stricte în materie de competență, bună reputație, asigurare de răspundere civilă profesională și capacitate financiară [a se vedea considerentele (14) și (16) ale Directivei 2002/92]. Aceasta urmărește să garanteze, pe de o parte, realizarea și buna funcționare a pieței unice a asigurărilor prin eliminarea obstacolelor în calea libertății de stabilire și a liberei prestări a serviciilor și, pe de altă parte, o mai bună protecție a consumatorilor în acest domeniu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 octombrie 2013, EEAE și alții, C-555/11, EU:C:2013:668, punctul 27).
- 19 Pentru clienții care doresc să încheie o asigurare pentru acoperirea unui anumit risc, este lipsit de importanță din punct de vedere economic dacă aceștia beneficiază de asigurare direct în calitate de deținători ai poliței de asigurare sau în mod indirect, prin intermediul unei întreprinderi asigurate printr-o asigurare de grup. Prin urmare, nu pare justificată impunerea unor cerințe diferite persoanei care oferă clientului acoperirea riscului în schimbul plății unei remunerații, în funcție de statutul obținut de client – de titular al poliței de asigurare sau de asigurat. Protecția consumatorilor urmărită prin intermediul Directivelor 2002/92 și 2016/97 ar putea, așadar, să justifice ca persoane care, precum pârâta, distribuie, în propriul interes comercial, înscrierea ca membru într-o asigurare de grup să fie considerate intermediari de asigurări.
- 20 Spre deosebire de Directiva 2002/92, Directiva 2016/97 menționează în considerentul (49) asigurările de grup. Desigur, din acest considerent reiese că, în ceea ce privește asigurările de grup, deținătorul poliței de asigurare este un „client”, iar nu un intermediar de asigurări. Totuși, acesta nu acoperă toate cazurile de asigurare de grup, ci numai pe cele în care fiecare membru în parte nu poate lua separat decizia de a participa. Or, în speță, nu există o astfel de obligație de adeziune a consumatorilor.